

Ο Στέλιος ανοίγει δρόμους

Η «Υπέρβαση» του μουσικοσυνθέτη Στέλιου Πισή

Με την αγάπη όλα να τα υπομένει και την αληθινή τέχνη να θεραπεύει, επιτυγχάνεται το ζητούμενο που είναι η υπέρβαση. Οδηγώντας στους δρόμους της συγκίνησης, ευαισθητοποίησης και της βράβευσης. Ζωντανό παράδειγμα το ντοκιμαντέρ με τον τίτλο «Υπέρβαση», αφιερωμένο στο μουσικοσυνθέτη Στέλιο Πισή.

Πριν από λίγες μέρες, στο 31ο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας, δύο συμπατριώτες μας, ο μουσικοσυνθέτης Κώστας Κακογιάννης και ο ποιητής Πάμπος Κουζάλης, απέσπασαν το Α' Βραβείο στην κατηγορία Ντοκιμαντέρ, με την «Υπέρβαση». Το γεγονός αυτό από μόνο του τιμά την Κύπρο και τους ίδιους τους δημιουργούς, αλλά περισσότερο τιμά τον νεαρό συνθέτη Στέλιο Πισή, στον οποίο είναι αφιερωμένη. Δίνοντάς μας ο ίδιος μαθήματα ζωής, θάρρους και πίστης. Καθλωμένος στο κρεβάτι με τον αναπνευστήρα λόγω του προβλήματος της μυϊκής δυστροφίας που τον ταλαιπωρεί εδώ και χρόνια, κινώντας μόνο το ένα του δάχτυλο γράφει σπουδαία μουσική και γίνεται καθημερινά φωτεινό παράδειγμα προς μίμηση. Οι δύο δημιουργοί, εμπνεόμενοι και ενθαρρυσμένοι

από την όλη στάση αυτού του γενναίου ανθρώπου και της οικογένειάς του, αφήφισαν κάθε ιδιαίτερη δυσκολία κατά τα γυρίσματα και έδωσαν ζωντάνια και κίνηση, χρησιμοποιώντας συμβολικές εικόνες από τους εξωτερικούς χώρους. Χορηγός οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, ενώ η μεταφορά σε φιλμ έγινε χάρη στην ευγενή χορηγία των Εργαστηρίων Εικόνας Σκλαβής.

Η ταινία προβλήθηκε στο 4ο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Κύπρου, και τιμήθηκε με το Βραβείο Μουσικής. Από τότε έχει προβληθεί επανειλημμένα από το ΡΙΚ, καθώς και σε πάρα πολλές εκδηλώσεις αφιερωμένες στο Στέλιο Πισή και σε φεστιβάλ στο εξωτερικό.

Εκτός από τη σκηνοθεσία, το μοντάζ, η κινηματογράφηση, οι φωτισμοί και η ηχοληψία έγιναν από τους δύο δημιουργούς, Κώστα Κακογιάννη και Πάμπο Κουζάλη. Κι η όλη παραγωγή έγινε στο Παράκεντρο, στο χωριό Λεμούθου, όπου ζουν τα τελευταία χρόνια. Το «Τεχνοδοχείο», όπως εύστοχα το αποκαλούν, αφού μέσα από τη δημιουργία και τη συνάντηση και το διάλογο των δημιουργών, στόχευσή τους είναι να καταστεί ένας χώρος ανοιχτός για όλους τους «εραστές» της τέχνης, όπου θα καλύπτονται όλες οι μορφές τέχνης. Με την ευκαιρία της βράβευσής τους μιλήσαμε μαζί τους, και μοιραστήκαμε τα δυνατά συναισθήματά τους από την επαφή τους με τον Στέλιο Πισή και για τις επιδιώξεις τους για το Παράκεντρο.

Τίτλος και περιεχόμενο της ταινίας ταυτίζονται απόλυτα;

Κώστας Κακογιάννης: Διαλέξαμε αυτόν τον τίτλο, γιατί η κάθε στιγμή, το κάθε δευτερόλε-

ΚΑΘΛΩΜΕΝΟΣ στο κρεβάτι με τον αναπνευστήρα λόγω του προβλήματος της μυϊκής δυστροφίας που τον ταλαιπωρεί εδώ και χρόνια, κινώντας μόνο το ένα του δάχτυλο, ο Στέλιος Πισής γράφει σπουδαία μουσική και γίνεται καθημερινά φωτεινό παράδειγμα προς μίμηση.

πτο, η κάθε αναπνοή στη ζωή του Στέλιου είναι και μια υπέρβαση. Ένας ατέλειωτος και άνισος αγώνας, στον οποίο, όμως, ο Στέλιος ως εκ θαύματος καταφέρνει με τη δύναμη της θέλησής του να βγαίνει νικητής. Με το ένα του δάχτυλο κατορθώνει να δημιουργεί και να ενορχηστρώνει αριστουργήματα αξεπέραστης καλλιτεχνικής αξίας και ήθους. Τελευταία είχε ένα πρόβλημα με το δάχτυλό του, αυτό με το οποίο μπορεί να κινεί το ποντίκι στον υπολογιστή για να συνθέτει. Δεν πτοήθηκε, αλλά βρήκε ένα πρόγραμμα με το οποίο μπορούσε να δίνει φωνητικές εντολές για να συνεχίσει να εργάζεται. Για μας, λοιπόν, ο Στέλιος ήταν εμπνευσση και πρόκληση για να γίνουμε σκηνοθέτες και να μπορέσουμε να καταγράψουμε αυτό το μεγαλείο που κουβαλά.

Εδώ βρίσκει την εφαρμογή του κι ο μέγας ρόλος της τέχνης;

Πάμπος Κουζάλης: Η ύπαρξη της τέχνης έχει αξία όταν οδηγεί στην υπέρβαση, και ακριβώς, όπως είπε ο Κώστας, ήταν αφορμή η γνωριμία μας με το Στέλιο για να στραφούμε κι εμείς σ' ένα πεδίο καινούργιο για μας, τον κινηματογράφο. Λειτουργήσαμε, βέβαια, ερασιτεχνικά με την κυριολεκτική σημασία, ως εραστές της τέχνης, και με τη δύναμη που μας έδωσε ο ίδιος. Όποιος τον γνωρίσει, αισθάνεται επιτακτικά την ανάγκη, αυτά τα βιώματα και τα έντονα συναισθήματα που τον κατακλύζουν να τα μοιραστεί με κάποιον άλλο. Κι εμείς κατευθυνθήκαμε προς την πλευρά της κινηματογραφικής γλώσσας. Έχετε, ωστόσο, ασχοληθεί με την τέχνη του βίντεο.

Κώστας Κακογιάννης: Έχουμε, κατά καιρούς, σκηνοθετήσει μια σειρά από μουσικά βίντεο, βιντεοποιήματα, καθώς και ένα ντοκιμαντέρ για το Δημοσθένη Μισή. Η «Υπέρβαση», όμως, είναι το πρώτο σοβαρό και μεγάλης διάρκειας εγχείρημά μας. Οι προκλήσεις ήταν πολλές και τα οικονομικά μας περιορισμένα. Για να υλοποιηθεί το ντοκιμαντέρ, σχεδιάσαμε

και κατασκευάσαμε έναν ειδικό γερανό που να χωρά στο δωμάτιο του Στέλιου, ώστε να αποφευχθεί η στατικότητα στην εικόνα. Η διάρκεια των γυρισμάτων έπρεπε να είναι περιορισμένη κάθε φορά, επειδή η ζέστη από τους φωτισμούς δυσχέραινε την αναπνοή του Στέλιου με τον αναπνευστήρα.

Παράδειγμα ζωής

Πόσο δύσκολο ήταν να μην περάσετε τη γραμμή του μελό;

Πάμπος Κουζάλης: Σίγουρα, το θέμα δεν είναι δυνατό να σ' αφήνει ασυγκίνητο. Όμως ούτε η δική μας πρόθεση, ούτε της οικογένειας Πισή, ήταν να προκαλέσουμε τον οίκτο, σε καμία περίπτωση. Απ' ό,τι ακούσαμε, στην Κριτική Επιτροπή έκαναν εντύπωση ακριβώς η ευαισθησία, αλλά και το μέτρο με τα οποία χειριστήκαμε το θέμα, αποφεύγοντας το μελό. Το καταφέραμε μεταφέροντας απλώς τα λόγια του ίδιου του Στέλιου και της μητέρας του, της Αγγλαίας, χωρίς να υπερτονίζουμε σιδηρόποτε. Όποιος τους ακούσει να μιλάνε και να τραγουδάνε μαζί, αναθεωρεί τη στάση του απέναντι στη ζωή, και τα μικρά ή μεγάλα προβλήματά του γίνονται μηδαμινά πια.

Αξιέπαινη η προσπάθειά σας να κυκλοφορήσετε το DVD στα σχολεία, οι νέοι μας πρέπει να παίρνουν τέτοια μαθήματα ζωής;

Κώστας Κακογιάννης: Το ντοκιμαντέρ για το Στέλιο έχει ήδη προβληθεί σε πολλά μαθητικά συνέδρια και σχολεία της Κύπρου και της Ελλάδας. Κατά τη διάρκεια των προβολών έχουμε δει τους μαθητές, πέρα από τη συγκίνηση, να πλημμυρίζονται με αισθήματα θέλσης και δύναμης. Το παράδειγμα του Στέλιου, η σοφία και η πίστη του στο Θεό τούς εμπνέει προς το καλύτερο. Επειδή η φωνή του πρέπει να φτάσει σε κάθε παιδί, αποφασίσαμε ως Παράκεντρο να εκδώσουμε την «Υπέρβαση» σε DVD και να τη διανεμούμε δωρεάν σε όλα τα σχολεία της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ένα όνειρο που έγινε πραγματικότητα

Άλλο όνειρό σας που έγινε πραγματικότητα είναι και το Παράκεντρο...

Πάμπος Κουζάλης: Το Παράκεντρο είναι όντως ένα όνειρο ζωής, το οποίο ξεκίνησε από τη Λεμεσό, αλλά ουσιαστικά η υλοποίησή του άρχισε όταν μετακομίσαμε στη Λεμούθου, που έγινε η έδρα του. Έγινε μια πολύ μεγάλη επένδυση οικονομική για να αναπαλαιωθεί το κτήριο και να κτιστεί καινούργιο τμήμα, για να στεγαστεί το στούντιο ηχογραφήσεων, οι χώροι για μοντάζ, για σελίδωση βιβλίων, για μικρά εργαστήρια, όπως θεατρικά, μουσικά, ή το ποιητικό εργαστήριο που προγραμματίζουμε για την άνοιξη. Αποτέλεσμα αυτών των εργασιών θα είναι η επί τόπου δημιουργία, η καταγραφή και η προβολή του έργου των καλλιτεχνών. Αν, για παράδειγμα, είναι μουσικοί, τα έργα τους θα ηχογραφούνται στο στούντιο, θα εκδίδονται σε CD και θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα μας (www.parakentro.com). Στον υπαίθριο χώρο εκδηλώσεων μπορούν επίσης να γίνονται μουσικές, θεατρικές ή χορευτικές παραστάσεις.

Κώστας Κακογιάννης: Ναι, στην αγκαλιά και στους χώρους του Παράκεντρο μπορούν να συνυπάρξουν όλες οι μορφές της τέχνης. Με τις καλύτερες εντυπώσεις φεύγουν και οι καλλιτέχνες που το επισκέπτονται. Πρόσφατα είχαμε την ευκαιρία να έχουμε συνεργασίες με μεγάλα ονόματα της ελληνικής δισκογραφίας όπως ο Πύργος Νταλάρας, με τον οποίο ηχογραφήσαμε το καινούργιο τραγούδι για την τηλεοπτική σειρά «Οι γενιές της σιωπής», καθώς και ένα CD με παιδικά κυπριακά τραγούδια, από τη συλλογή του Μιχάλη Χατζημιχαήλ. Με την Καλλιόπη Βέττα και το συνθέτη Γιάννη Ιωάννου είχαμε τις συναυλίες των εγκαινίων του Παράκεντρο τον περασμένο Αύγουστο, ενώ με το Γιάννη Κότσιρα ηχογραφήσαμε το τραγούδι των τίτλων για τη νέα σειρά του Σίγμα «Σε φόντο κόκκινο».

ΤΗΣ ΝΤΙΝΑΣ ΠΑΜΠΑΛΛΗ

«Η κάθε στιγμή, το κάθε δευτερόλεπτο, η κάθε αναπνοή, στη ζωή του Στέλιου είναι και μια υπέρβαση. Ένας ατέλειωτος και άνισος αγώνας»